

at disse individuelle Standpunkter netop kunde samle sig i en Totalopfattelse. Som et særligt totalt Vidnesbyrd troer jeg, at det paa ingen Maade kan ansees for uvigtigt, at der er seet hen til, hvorledes Sagen har stillet sig i andre Lande; men naar den ærede Justitsminister har svaret, som om det var udenlands fra, at Udvalget havde hentet sin Anskuelse, saa maa han have glemt, at det var netop ham, som henviste ikke til en europæisk Retsanskuelse, men til et enkelt Lands særlige Bestemmelser, nemlig Norges, i Loven af 16de Juli 1845, som Gjæmme for det Forslag, her er givet; og jeg troer altsaa, at Udvalget vilde have været i sin gode Ret, naar det havde sagt: Lad os, inden vi tage Sagen for, see, hvorledes den stiller sig i det Hele taget. I det hele civiliserede Europa er denne Dvinders Berettigelse aldeles utvivlsom, og det er som Svar paa denne Justitsministerens Henviisning til et enkelt Land, at der nu er henvist til de vigtigste Stater, og den ærede Forsamling vil have seet, at de samtlige omfatte saagodtsom hele Europa. Da jeg ikke udelukkende har kunnet beskæftige mig med denne Sag, som det ærede Thing velbekendt, har jeg ikke kunnet løbe an paa at tilveiebringe Fuldstændighed i disse Notiser, og jeg er derfor i dette Dieblis ikke istand til at sige, hvorledes det stiller sig i Nordamerika; den ærede Justitsminister har heller ikke bestemt paastaet, at Dvinderen der skulde være i Umyndighedstilstand, og der har altsaa ikke været nogen speciel Keilighed for mig til at forviise mig derom. Derimod er det paa ingen Maade saa, at jeg væsentlig har hentet Støtte fra Norge eller Sverrig; Udvalget har tværtimod gjort opmærksom paa, at det staaer i en forunderlig Modsatning, at Dvinderen netop er stillet slettere i de nordiske Lande end i den øvrige civiliserede Verden, og at det ikke ganske stemmer med, hvad vi i Poesi og Prosa have lært fra vor Ungdom af, om den særlige Herlighed, Dvinderen skulde have indtaget fra Arilds Tid i Norden. I Norge er det aldeles vist, at man ikke har gjort saa store Skridt, som Udvalget anbefaler Legislaturen her at gjøre; imidlertid er det dog kommet os betydeligt i Forkjøbet,

og jeg seer ikke nogen Naturnødvendighed for, at vi i alle mulige Henseender altid skulle være de sidste. Naar den ærede Justitsminister siger, at det dog er rigtigt at holde sig til, hvad der ligger os nærmest, saa har det frapperet mig, at den ærede Minister aldeles har ladet uomtalt, hvad Udvalget dog stærkt har fremhævet, at i Slesvig og ligeledes, hvis man ogsaa vil tage det med — det er forresten ligegyldigt — i Holsteen, er deels ved Frd. 27de April 1767, deels ved Frd. 24. Octbr. 1851 Dvinderen saagodtsom gjort fuldstændig. Tutor in litem er en Ting, aldeles uden Betydning efter den nuværende Processform, efterat Sagsførelsen saagodtsom aldeles er gaaet over i særlige Sagsføreres Hænder, i hvis Baretagt de saaledes ville blive tagne. Til at gjøre nogen Indskrænkning i Henseende til testamentariske Dispositioner er der aldeles ingen Anledning, da efter Frd. om Arv af 1845 selv umyndige Dvinder have en saadan fuldstændig Arveret. Det er da aabenbart Slesvig, som her ligger os nærmest; det er en Bestræbelse, vi Alle ønske størst muligt Held, at der maatte tilveiebringes den størst mulige Overensstemmelse imellem Kongerigets og Slesvigs Lovgivning. Vel troer jeg, at det i mangfoldige Tilfælde er rettest, at det stæer paa den Maade, at Slesvig optager vor Retsstilstand, som den bedre og fornuftigere, men jeg troer, at det hverken Sonden eller Norden for Kongeaen vil findes nogen, der vil finde det uanstændigt og hensigtsmæssigt, at Slesvig i dette Stykke skulde rette sig efter vor Lovgivning.

Förøvrigt kan jeg ikke andet end gjøre opmærksom paa, at naar det forholder sig rigtigt, at Svaret for hver Enkeltts Bedkommende indtil en vis Grad maa være individuelt og som Følge deraf maa være støttet paa et, om end temmelig bredt, saa dog forholdsvis snævert Grundlag, nemlig den personlige Erfaring, saa ligger der i en saadan almindelig europæisk Besvarelse af dette Spørgsmaal et overordentlig fuldtonigt og næsten uigjendriveligt Vidnesbyrd. Thi ihvorvel der kan paapeges visse smaa Folkeetendommeligheder og særlige Forhold i de forskellige Lande, saa kan dog Ingen nægte, at med Hensyn til det store Spørgs-